

De autentiske er de nye fromme

Hjortkjær, Christian

Published in:
Dansk Kirketidende

Publication date:
2013

Citation for published version (APA):
Hjortkjær, C. (2013). De autentiske er de nye fromme. *Dansk Kirketidende*, 165(4), 24-25.

De autentiske er *de nye fromme*

De autentiske er for selvrealiseringsprojektet, hvad de fromme var for kristendommen.

Frelsen er for de få. Det har den alle dage været, og det er den stadig den dag i dag. Der har altid været en lille religiøs elite, der har forsøgt at realisere en frelse, der var lidt mere lækker, end de andres frelse. Lidt mere eksklusiv. Lidt mere virkelig. Lidt mere autentisk.

Religionssociologen Max Weber afslørede det på forbilledlig vis som forskellen mellem den virtuos-religiøse mystiker, der søger at smelte sammen med det guddommelige gennem det ekstraordinære på den ene side, og på den anden side den etablerede masse-religiøsitet, der går anderledes rationelt og hverdagsligt til det, man måske kunne få sig selv til at kalde Gud.

Johannes Sløk var ingenlunde mystiker men alligevel et godt eksempel fra det 20. århundrede på den første type. Efter i en årrække at have udbredt sin eksistensteologiske udlægning af Kierkegaard, måtte han sande, at selvrealiseringen var blevet så folkelig, at han nu blev nødt til at indskærpe, at der fandtes noget sådant som en særlig "autentisk selvrealisering". Det er aldrig helt så interessant at være med i en klub, hvor alle kan være medlem. Det er netop grundtvigianismens problem.

Den vantro Sløk

Til at begynde med så Sløk sig i modsætning til de fromme. Lige så meget som han nød at udstille de frommes hykleri i den offentlige debat, lige så meget nød han at fremhæve sig selv som vantro, som ikke værende kristen, ligesom Kierkegaard gjorde det under kirkekampen. På den ene side for at distancere sig fra masse-

religiøsiteten, og på den anden side for ikke at blive en del af de frommes klub. I de frommes klub bar man den rette moral udenpå tøjet og brystede sig af at besidde den korrekte, kristelige anskuelse. Deres kristendom var lidt mere lækker end de andres. De var lidt tættere på Gud og derfor også på frelsen. Hvis man omvendt ikke kunne leve op til de frommes ideal, så måtte man nøjes med kirkens sakramentale frelse. Man gik i kirke om søndagen for i det mindste få syndernes forladelse og tilgivelse for, at man ikke kunne leve op til de frommes ideal. På den måde har de få, som frelsen har været forundt, altid fastholdt de mange i frelsens nødvendighed.

Tilhører man de mange, der stadig har lyst til lidt frelse-følelse, kan man gå ind i den nærmeste folkekirke og få tildelt nåden gennem de rationelt institutionaliserede sakramenter, dåb og nadver. Det foregår alt sammen uden det store følelsesregister og uddeles bogstaveligt talt gratis (latin: af nåde). Det er det, Bonhoeffer kaldte "den billige nåde". Det er den religion, der er så billig, at den er gratis. Det er frelse til folket. Det er den nåde, der ikke skal arbejdes for, men som kan trækkes i en automat hver søndag.

For det autentiske menneske kan frelsen ikke trækkes i en automat eller røres ud i en kop. Det kræver tid, engagement og oprigtig omsorg for hele processen. Først da er frelsen fortjent: man sætter sig ned med sin espresso.

Jagten på selvrealisering

I dag er tiden en anden, og dog er der lagt op til en gentagelse. Det, vi i dag jagter, er ikke den rigtige moral eller den korrekte kirkelige anskuelse. Det ville være absurd,

for det er selve det, vi i dag er tvunget til at gøre oprør imod. Det, vi i dag jagter, er den autentiske selvrealisering, som Sløk indskærpede behovet for. Vi vil gerne være en del af det autentiske. Vi vil gerne omgive os med det autentiske. Og vi vil gerne leve autentisk.

Forestillingen om det autentiske er et begreb, der har umådelig stor tiltrækningskraft i dag. "Bonderøven", retro-moden og øko-bølgen med dens grød og rawfood er blot nogle få men prægnante eksempler på, hvor omfattende begrebet er. Kopien er det modsatte af det autentiske. Kopien er pinlig, fordi den er falsk. Den er lavstatus. Derfor køber et ungt menneske i dag et gammelt spejlrefleks-kamera i stedet for et digitalt, for så køber man samtidig følelsen af autenticitet, af noget "virkeligt" og noget unikt. Man køber vinylplader i stedet for mp3-filer. Og så køber man kaffe. Eksklusiv kaffe. Det autentiske menneske er særligt optaget af kaffe, fordi det er identitetsmarkøren over dem alle.

Nescafe er selvfølgelig udelukket. Den er fuldstændig hverdagslig og praktisk. Den smager næsten lige så godt som rigtigt, brygget kaffe. Men den er netop ikke brygget. Den er en rationelt fabrikeret, frysetørret kopi af den ægte vare. Den er der med det samme. Den er instant. Og det er snyd. Det er den billige nåde i kaffeform.

Elitens frelserkaffe

Stempelkande-kaffe er bedre, men det er stadig for letkøbt autenticitet. Stempelkanden er hver mands eje. Alle er med i den klub. I de autentiskes klub derimod, kredses der rituelt om kaffen. Alle instrumenter renses udførligt før brug. Der er ingen sammenblanding af kaffesorterne. Bønnerne er helliggjorte og adskiller sig

markant fra alle andre bønner. Det er elitens frelserkaffe, hvor kaffe ikke bare er kaffe: Det er en ekstraordinær begivenhed. For det autentiske menneske kan frelsen ikke trækkes i en automat eller røres ud i en kop. Det kræver tid, engagement og oprigtig omsorg for hele processen. Først da er frelsen fortjent: man sætter sig ned med sin espresso, og i ét shot indtages den fortættede, rendyrkede autenticitet som et sanseligt-orgastisk mirakel.

Nespresso er naturligvis i denne sammenhæng kaffe non grata. Det er det blå segments forsøg på at bort-rationalisere vejen til espressoen og at skyde genvej til frelsen gennem en kapsel. Den går ikke. Frelsen er som bekendt sandheden, livet og især vejen.

De autentiske få

De autentiske er de nye fromme. Eller de autentiske er for selvrealiseringsprojektet, hvad de fromme var for kristendommen. De autentiske få er del af en klub, som de mange forsøger at blive en del af. For det kræver tid og lidenskab at være autentisk. Det er en luksus, som det kun er de færreste forundt. Det autentiske menneske ved, at det tilhører en særlig gruppe, som er lidt tættere på den 'virkelige virkelighed' end de mange kopier, der klæber sig til den, og som håber på at kunne finde en genvej til autenticitetens kilde. I den forstand er det igen blevet muligt at bære rundt på det autentiske som synligt bevis for omverden og som en behagelig frelsesvished for én selv. Det er følelsen af frelse i mangel af bedre. Det er selvscene-sat autenticitet i mangel af samme.